

nem ociosa n̄ comedit. **coph.** Surrexerūt filij eius et beatissimam predicauerunt / uir eius et laudauit eam. **Res.** Multe filie congregauerunt diuicias / tu supgressa es uniuersas. **Sis.** fallax gr̄a et uana pulchritudo / mulier timens deum ipsa laudabit. **Chan.** Dabit q̄ de fructu manuum suarū / et laudent eam in potat opera eius. **Explicunt parabole.**

Incipiunt capitula in ecclesiastes.

- I.** Quod uanitas narrantū sit om̄e qd̄ uanitat.
- II.** Quod orit̄ sol occidit. & ad locū suū reuertit̄.
- III.** Qd̄ multa sapientia multa sit indignatio.
- IIII.** Vox gl̄anum de diuicijs. & mundi copia.
- V.** Idōnā temp̄ habent. & suis spatij t̄nseunt.
- VI.** Id̄ uir uirtutis sit hominis & uimentorum.
- VII.** Qd̄ sp̄c filioꝝ ad̄ ascendat sursum et sp̄c uir̄ totum descendat deorsum.
- VIII.** Subsannatio hominis parci & auarij.
- IIIIII.** De funiculo triplici.
- X.** Non temere qd̄ loquendum ad d̄m.
- XI.** Soluendum ē uerbum qd̄ d̄o p̄mittitur.
- XII.** Quasi n̄ impletur pecunia a deo.
- XIII.** De uero habent diuicias. nec est uti p̄misso.
- XIIII.** Non ē op̄ hominū maiora se querere.
- XV.** Ne uelox sis ad irascendum.
- XVI.** Sapientia hominis luget in uultu eius.
- XVII.** Qd̄ n̄ p̄ficiat̄ cito sententia iō p̄p̄t̄ mala.
- XVIII.** S̄ iusti sapientes & opa eoz̄ in manu deij.
- XIIIIII.** Qd̄ nescit homo finem suum.
- XX.** Misce mouentes p̄dunt suauitatē unguentij.
- XXI.** Qui fodit foueam incidit in eam.
- XXII.** Detractores non eēt paruum malū.
- XXIII.** Laudatur terra p̄ rege sapiente.
- XXIIII.** Quod pecunie obediunt omnia.
- XXV.** De dilectione peregrinoꝝ & aduenarum.
- XXVI.** Mane serua et uespe ne cesset man̄ tua.
- XXVII.** De aufertida ira & malicia de corde.
- XXVIII.** Recordandum creatoris semp̄ a iuuentute usq̄ ad finem.

XXVIII. Nestio amigdali florentis. locuste pinguis: et dissipatio capparit.

XXX. De fune argenteo. ruda aurea. & ydria.

XXXI. Non esse amplius requirendum p̄cor d̄m t̄ndum. & mandata eius obseruanda.

Explicunt capitula. Incipit lib̄ ecclesiastes.

Eccelesiastes filij dauid regis iherlm̄. Vanitas uanitatum dixit ecclesiastes / uanitas uanitatum. & omnia uanitas. Quid habet amplius homo de uniuerso labore suo / quo laborat sub sole. Generatio praerit et generatio aduenit. terra uero manet in statu. **II.** **Q**uit̄ sol & occidit. & ad locū suū reuertitur. & uigilans renascens quat p̄ meridie. et reflectitur ad aquilonē. **Iustis** uniuersa in circuitu p̄git sp̄c. & in circuitos suos regreditur. Omnia flumina intrant in mare. & mare non redundat. Ad locum unde exeunt flumina reuertunt. ut iterū fluant. Cuncte res difficiles. n̄ potest ea homo explicare sermone. Non saturatur oculus uisu. nec auris impletur auditi. **Qd̄** ē quod fuit. **Ipsum** quod futurū est. **Qd̄** ē quid factum ē. **Ipsum** quod fiendum ē. **Nihil** sub sole nouū. nec ualeat quisquā dicere. ecce hoc recens est. **Iam** enī p̄cesserunt in seculis. que fuerunt ante nos. **Non** ē priorū memoria. **S̄** nec eoz̄ quidem que postea futura sunt erit recordatio. a pud eos qui futuri sunt in nouissimo. **Ego** ecclesiastes sui rex iherlm̄. et p̄po sui in animo meo. querere et inuestigare sapienter de omnibz̄ que fiunt sub sole. **Hanc** occupationē pessimam dedit d̄s filijs hominum. ut occuparentur in ea. **Vi**di cuncta que fiunt sub sole. & ecce uniuersa

uantitas et afflictio sp̄s. Peruersi difficile
corriguntur: et stultorum infantia est nu-
merus. Loquutus sum in corde meo di-
cens. Ecce magnus effectus sum. & p̄ces-
si sapientia omnes qui fuerunt ante
me in iherlm. et mens mea contempla-
ta est multa sapienter et didicit. dedi-
cor meum ut scirem prudentiam atq; do-
ctrinam. erroresq; et stulticiam. & agnouit
quod in his quoq; esset labor: et afflictio
sp̄s. **E**o quod in multa sapientia mul-
ta sit indignatio. et qui addit scientiam
addat et laborem. & dixi ego in corde meo:
Uadam et affluam delicijs. et fruam bo-
nis. Et uidi quod hoc quoq; esset uanitas.
Risum reputaui errorem. et gaudio dixi.
Quid frustra deciperis. Cogitaui in corde
meo abstrahere a uino carne mea. ut ani-
mum meum transferret ad sapientiam. de-
uitaremq; stulticiam. donec uiderem quid
esset utale filijs hominum. quid facto op̄
est sub sole numero dierum uite sue. Et
magnificauit opa mea. **E**dificauit
in domos. plantaui uincas. feci hortos et
pomera. et conserui ea cuncti generis arbo-
ribus. Extruxi michi piscinas aquarum.
ut irrigarem siluam lignorum germinan-
tium. Possedi seruos et ancillas. multaq;
familiam habui. armenta quoq; et magnos
ouium greges. ultra omnes qui fuerunt
ante me in iherlm. Coaceruaui in argentum
et aurum. et substancias regum ac puinci-
arum. Feci in cantores et cantrices. et deli-
cias filiorum hominum. caphos et urceos
in ministerium. aduina funderida. et sup-
gressus sum opib; omnes qui fuerunt
ante me in iherlm. Sapientia quoq; p̄se-
uerauit mecum. et omnia que desiderau-
erunt oculi mei non negaui eis. nec phibui
cor meum quoniam omni uoluptate frueretur.

et oblectaret se in his que parauerat. Et
hanc ratus sum partem meam. si uterem la-
bore meo. Cumq; conuisssem me ad uni-
uersa opa que fecerant manus meae. et
ad labores in quibus frustra sudaueram. in-
di in omnibus uanitate et afflictione ani-
mi. et nichil permanere sub sole. Transiui
ad contemplandam sapientiam. erroresq; et
stulticiam. Quid est inquam homo. ut
sequi possit regem factorem suum. Et uidi
quia tantum precederet sapientia stulticia.
quantum differt lux a tenebris. Oculi sa-
pientis in capite eius. stultus in tenebris
ambulat. Et didici quod unus utriusq;
esset ueritatis. & dixi in corde meo. Si
unus et stulti et meus occasus erit. quid
michi prodest quod maiorem sapientie dedi-
opam. Loquutusq; cum mente mea. am-
maduerat quod hoc quoq; esset uanitas. Non
enim erit memoria sapientis. similis ut
stulti in presentium. et futura tempora ob-
liuione cuncta partem operient. Mortem
doctus similiter ut indoctus. et idcirco
redidit me uite meae. uident mala esse
uniuersa sub sole. & cuncta uanitate atq;
afflictione sp̄s. Rursus deestatus sum
omnem industriam meam. qua sub sole stu-
diosissime laboraui. habiturus heridem
post me quem ignoro utrum sapiens an
stultus futurus sit. et dominabitur in labori-
bus meis quibus desudauit et sollicitus fui.
Et est quicquam tam uanum. Unde cessauit.
renunciauitq; cor meum ultra laborare sub
sole. Nacuali laboret in sapientia & doctri-
na. & sollicitudine. homini ocioso questita
dimitteret. Et hoc est uanitas. et magnum
malum. Quid enim proderit homini de
uniuerso labore suo et afflictione sp̄s qui
sub sole cruciatus est. Cuncti dies eius
doloribus et erumpnis pleni sunt. nec p

noctem mente requiescit. **Et hoc nonne uanitas est.** Nonne melius ē comedere et bibere. et ostendere anime sue bona. de laboribus suis. **Et hoc de manu dei est.** Quis ita uorabit. et delicijs affluet ut ego. **H**omini bono in conspectu suo dedit d's sapientiam. et scientiā et leticiā. **P**eccatori autē dedit afflictionē et curam superflua. ut addat et congreget et tradat ei qui placuit d'o. **S**z et hoc uanitas. et cassa sollicitudo mentis. **V.** **O**mnia tempus habent. et suis spatijs transeunt uniuersa sub celo. **T**empus nascendi. et tempus mouendi. **T**empus plantandi. et tempus euellendi quod plantatum ē. **T**empus occidendi. et tempus sanandi. **T**empus destruendi. et tempus edificandi. **T**empus flendi. et tempus ridendi. **T**empus plangendi. et tempus saltandi. **T**empus spargendi lapides. et tempus colligendi. **T**empus amplexandi. et tempus longe fieri ab amplexibus. **T**empus acquirendi. et tempus perdendi. **T**empus custodiendi. et tempus expellendi. **T**empus scandendi. et tempus conluendi. **T**empus tacendi. et tempus loquendi. **T**empus dilectionis. et tempus odij. **T**empus belli. et tempus pacis. **Q**uid amplius habet homo de labore suo. **V**idi afflictionē quam dedit d's filijs hominū. ut distendant in ea. **C**uncta bona fecit in tempore suo. et mundū dispositioni tradidit eoy. ut non inueniat homo opus quod opatus est d's ab inicio usq; ad finem. **E**t ego cognoui. quod non esset meli' nisi letari et facere bene in uita sua. **O**mnis enim homo. qui comedit et bibit et uidet bonū de labore suo. hoc donū d'i est. **I**udici quod omnia opa que fecit d's p'seuerent ingēnū. **N**on possumus his quicquā addere nec auferre. que fecit d's ut timeatur. **Q**uod factum ē. ipsum p'manet. **Q**ue futura sunt

iam fuerunt. et d's instaurat quod abiit. **V**idi sub sole in loco iudicij impietatem. et in loco iusticie iniquitatē. **E**t dixi in corde meo. **J**ustum et impium iudicabit deus. et tempus omni rei tunc erit. **D**ixi in corde meo. de filijs hominū ut p'barer eos d's. et ostenderet similes eē bestijs. **V**I. **I**dearco unus interitus ē hominis et uimtorū. et equa utriusq; conditio. **S**icut moritur homo. sic et illa moriunt. **S**imiliter spirant omnia. et nichil habet homo uumento amplē. **C**uncta subiacent uanitati. et omnia p'gunt ad unum locū. **D**e terra facta sunt. et in terram **V**II. **P**arter reuertunt. **Q**uis nouit si spēs filiorum adam ascendat sursum. et si spēs iumentorum descendat deorsum. **E**t dephendi nichil eē melius quā letari hominē in ope suo. et hancesse partem illius. **Q**uis enim cum adducet. ut post se futura cognoscat. **V**erū me ad alia et uidi calumnias que sub sole generant. et lacrimas innocentū. et consolatorē neminē. nec posse resistere eorum uolentē. **C**unctoy auxilio destitutos. **E**t laudau magis mortuos quā uiuentē. et feliciorem utrisq; iudicau qui needum natus ē. nec uidit mala que sub sole fiūt. **R**ursus contemplantus sum omnes labores hominū. et industriam animaduerti patere inuidie proximi. **E**t in hoc g' uanitas. et cura superflua est. **S**cutatus complacit manus suas. et comedit carnes suas dicens. **M**elior ē pugillus cum reque. q' plena utraq; manus cum labore et afflictione animi. **C**onsiderans repperi et aliam uanitatē sub sole. **V**II. **V**nus est et scdm non habet. non filium. n' frēm. et tamē laborare n' cessat. nec satiant oculi ei diuicijs. nec recogitat dicens. **C**ui laboro. et fraudo animā meā bonis. **I**n hoc q'q'.

uanitas ē. et afflictio pessima. Melius ḡ ē
duos simul et quā unum, habent enim
emolumentum societatis sue. Si unus
cecidit. ab altero fulcitur. Ve soli am
bulanti. quia cum ^{ruerit} ceciderit n̄ habet sub
leuantem. Et si dormierint duo. fouebunt
mutuo. Unus quom̄ calefiet. Et si quis
p̄ualuerit contra unum. duo resi
stent ei. **viii.** **F**uniculus triplex.
difficile rumpit̄. Melior ē puer pauper
& sapiens. rege sene & stulto qui nescit
p̄uidere in posterum. quod et de carcere
et catenis int̄dum quis eḡdiatur ad re
gnum. et alius natus in regno in op̄ia
consummat̄. Vidi cunctos iuuent̄ q̄
ambulant sub sole cum adolescente sc̄do.
qui consurgit p̄ eo. Infinitus numerus
est populi omnū qui fuerunt ante
eum. et qui postea futuri sunt. n̄ leta
bunt̄ in eo. Sed et hoc uanitas. et afflictio
sp̄e. Custodi pedem tuum ingrediens do
mum dei. et appropinqua ut audias.
Multo enim melior ē obedientia. quā
stultoy uictime. qui nesciūt quid faciāt
mali. **x.** **N**e temere quid loq̄
ris. neq; cor tuum sit uelox ad p̄ferendū
sermonē coram deo. Deus enim in celo
et tu sup̄ terrā. idcirco sunt pauci sermones
tui. Multas curas secuntur somnia. et in
multis sermonibus inuenit̄ stulticia.
xii. **S**iquid uouisti deo. ne moreris
reddere. Displicet enim ei infidelis et stul
ta p̄missio. sed quodcumq; uoueris redde.
Multo melius ē non uouere. quā post
uocum p̄missa n̄ reddere. Ne dederis os
tuum ut peccare facias carnem tuā. neq;
dicas coram anḡlo n̄ est prudentia. ne for
te iratus d̄s sup̄ sermones tuos. dissipet
cuncta opa manū tuay. Vbi multa
sunt somnia plurimę uanitates. et sermo

nes innumeri. Tu ū deum time. Si uide
ris calumnias egenoy et uolenta iudicia.
et subuerti iusticiā in p̄uincia. n̄ mireris
sup̄ hoc negotio. quia excelso alius excelsior
est. et sup̄ hos quoq; ^{em̄ p̄p̄teret} excelsiores sunt alij.
et insup̄ uniuerse terre rex imperat serui
enti. **xii.** **A**uarus n̄ impletur pecu
nia. et qui amat diuicias n̄ accipiet fru
ctus ex eis. Et hoc ḡ uanitas. Vbi multe
sunt opes. inuita et qui comedunt eas. Et
quid p̄dest possessori. nisi quod cernit di
uicias oculis suis. Dulcis ē somnus ope
ranti. siue parū siue multū comedat. Sa
tuitas autē diuitis non sinit dormire
eum. Est et alia infirmitas pessima quā
uidi sub sole. diuicie conseruat̄ in malū
dñi sui. peiunt enim in afflictione pessima.
Generauit filiū. qui in summa egestate
erit. Sicut egressus ē nudus de utero ma
tris sue sic reuertet̄. et nichil auferet secū
de labore suo. Misericabilis p̄situs infir
mitas. Quom̄ uent̄ sic reuertet̄. quid ḡ
p̄dest ei. quod laborauit inuenit̄. Cum
d̄s dieb; uite sue. comedit in tenebris
et in curis multis. et erumna atq; tristi
cia. Hoc itaq; in usum ē bonum. ut co
medat quis et bibat et fruatur leticia. ex
labore suo quo laborauit ipse sub sole.
numero dierū uite sue quos dedit ei d̄s.
Et hec ē pars illius. et omni homini cui
dedit d̄s diuicias atq; substantiā. potesta
temq; ei t̄bit ut comedat ex eis. et fruatur
parte sua. et letetur de labore suo.
hoc ē donum d̄i. Non enim satis recor
dabitur dierum uite sue. eo quod d̄s oc
cupet delicijs cor eius. **xiii.** **E**st et
aliud malū quod uidi sub sole. et quidem
frequens apud homines. Vir cui dedit
d̄s diuicias et substantiā. et honorē. et
nichil deest anime eius. ex omnib; que

desiderat. nec tribuit ei potestatem deus ut
 comedat ex eo. sed homo extraneus uorabit
 illud. Hoc uanitas et magna miseria est.
 Si genuerit quisquam centum liberos.
 et uixerit multos annos. et plures dies
 etatis habuerit. et anima illius non utatur
 bonis substantiis suis. sepulturaque careat.
 de hoc ego pronuncio quod melior illo
 sit abortiuus. frustra enim uenit et
 pergit ad tenebras. et obliuione delebitur
 nomen eius. Non uidit solem neque
 cognouit distantiam boni et mali. etiam
 si duobus milibus annis uixerit. et non
 fuerit profectus bonis. Nonne ad unum
 locum properant omnia. Omnis labor
 hominis in ore eius. sed anima illius
 non impletur bonis. Quid habet amplius sa-
 piens stulto. et quid pauper. nisi ut pergat
 illuc ubi est uita. Melius est uidere quod
 cupias. quam desiderare quod nescias. Sed
 et hoc uanitas est et presumptio spiritus. Qui
 futurus est iam uocatum est nomen eius.
 et scitur quod homo sit. et non possit con-
 tra fortiores se in iudicio contendere. Ver-
 ba sunt plurima. multam in disputando
 habentia uanitate. **xiiii.** **Q**uid ne-
 cesse est homini maiora se querere. cum
 ignoret quid conducat sibi in uita sua.
 numero dierum peregrinationis sue. et
 tempore quo uelut umbra preterit. Aut
 quis poterit ei indicare. quid post eum
 futurum sub sole sit. Melius est nomen
 bonum quam unguenta preciosa. et dies
 mortis die natiuitatis. Melius est ire
 ad domum luctus. quam ad domum conuiuuij.
 In illa enim finis cunctorum ammonetur
 hominum. et uiuens cogitat quid futu-
 rus sit. Melior est ira risu. quia per tristi-
 ciam uultus corrigitur animus delinquentis.
 Cor sapientium ubi tristitia est. et cor

stultorum ubi leticia. Melius est a sapiente
 corripri. quam stultorum adulatione decipi.
 quia sicut sonitus spinarum ardentium
 sub olla sic risus stulti. Sed et hoc uanitas.
 Calumnia conturbat sapientem. et perdit
 robur cordis illius. Melior est finis orati-
 onis quam principium. Melior est patiens
 arrogante. **xv.** **N**e uelox sis ad
 irascendum. quia ira in sinu stulti requiescit.
 Ne dicas. quid putas cause est quod priora
 tempora meliora fuerint quam nunc sunt.
 Stulta est enim huiusmodi interrogatio.
 Utilior est sapientia cum diuicijs. et magis
 predest uidentibus solem. Sicut enim pre-
 git sapientia. sic pregit et pecunia. Hoc
 autem amplius habet crudelitas et sapientia.
 quod uitam tribuunt possessori suo. Consi-
 dera opera dei. quod nemo possit corrigere
 que ille desuperit. In die bona fruiere bonis.
 et mala die precauere. Sicut enim hanc sic
 et illam fecit deus. ut non inueniat homo con-
 tra eum uistas querimonias. Hec quoque
 iudi in diebus uanitatis meae. Iustus perit
 in iusticia sua. et impius multo uiuit tem-
 pore in malicia sua. Noli esse iustus mul-
 tum. neque plus sapias quam necesse est. ne
 obstupescas. Ne impie agas multum. et
 noli esse stultus. ne moriaris in tempore
 non tuo. Bonum est te sustentare iustum.
 Sed et ab illo ne subtrahas manum tuam.
 quia qui dominum timet nichil negligit. Sapi-
 entia confortauit sapientem. super decem
 principes ciuitatis. Non est enim iustus ho-
 mo in terra. qui faciat bonum et non peccet.
 Sed et cunctis sermonibus qui dicuntur ne ac-
 commodas cor tuum. ne forte audias ser-
 uum tuum maledicentem tibi. Scit enim
 tua conscientia. quia et tu crebro maledix-
 isti alijs. Cuncta temptaui in sapientia.
 Dixi. sapiens efficiar. et ipsa longum recessit

a me. multo magis quā erat. Et alta
p̄funditas. quis inueniet eam? Iustra
ui uniuersa animo meo ut scirem et
considerare et querere sapientiam et ra-
tionē: et ut cognoscerem impietate stul-
tia. et errorem imprudentium. Et inue-
ni amariore morte mulierē. quē laqueus
uenatorū est. et sagena cor eius: uinci-
la sunt manus illius. Qui placet dō
effugiet illam: qui autē peccator est
capiet ab illa. Ecce hoc inueni dixit ecclia-
stes unū et alterum. ut inuenirem ratio-
nem quam ^{ad huc} querit anima mea. et n̄ inueni.
Solummodo hoc inueni. quod fecerit d̄s
hominē rectū. et ipse se infinitas miscuerit
questionibz. Quis talis ut sapiens est.
et quis nouit solutionē uerbi. **xvi.**

Sapientia hominis lucet inuultu eius.
et potentissimus faciē illius commuta-
bit. Ego os regis obseruo. et precepta iu-
ramenti d̄i. Ne festines recedere a faciē
eius. neq; p̄maneat in ope malo. quā omne
quod uoluerit faciet. et sermo illius po-
testate plenus est. nec dicere ei quis quā
potest. quare ita facis. Qui custodit p̄-
ceptum. non exspectat quicquā mali.
Tempus et responsionē. cor sapientis in-
telligit. Omni negotio tempus ē et oportu-
nitas. et multa hominis afflictio. quā
ignorat preterita. et uentura nullo
scire potest nuncio. Non ē in hominis
dicatione phibere sp̄m. nec habet potesta-
tem in die mortis. nec sinitur quiescere
in gruenre bello. neq; saluabit impietas
impii. Omnia hec consideraui. et dedi
cor meum in cunctis opibus que fiunt
sub sole. Interdum dominat̄ homo ho-
mini. in malū suum. Uidi impios se-
putos. qui etiam cum adhuc uiuerent
in loco scō erant. et laudabant̄ i ciuitate

quasi iustoz opum. Sed et hoc uanitas.
xvii. **E**t enim quia n̄ p̄fertur cito co-
tra malos sententia. absq; ullo timore filij
hominū p̄petrant mala. Attam̄ ex eo quod
peccator centies facit malum. et p̄patien-
tiam sustentatur. ego cognoui qd̄ erit bo-
num timentibz d̄m. qui uerentur faciē
eius. Non sit bonum impio nec plongen-
tur dies eius. sed quasi umbra transe-
ant. qui non timent faciē d̄ni. Est et
alia uanitas que fit sup̄ terrā. **xvi.** **S**c̄
iusti quibz multa p̄ueniunt quasi opa
egerint impioz. et sunt impij qui ita
securi sunt. quasi iustoz facta habeat̄.
S; et hoc uanissimū iudico. Laudauī ḡ-
leticiā quod non ēēt hominū bonū sub so-
le nisi quod comederet et biberet atq;
gauderet. et hoc solum auferret de la-
bore suo. in diebz uite quos dedit ei do-
minus sub sole. Et apposui cor meum
ut scire sapientiā. et intelligerem d̄sten-
sionē que uersatur in terra. Est homo
qui diebz ac noctibz somnū oculis non
capit. et intelliēt qd̄ omnū opum d̄i nul-
lam possit homo inuenire rationē. eoz
que fiunt sub sole. et quanto plus labo-
rauerit ad querendum. tanto minus in-
ueniet. Etiam si dixerit sapiens se nosse.
non poterit reppire. Omnia hec tractaui
in corde meo. ut curiose intelligerem.

Sunt iusti atq; sapientes et opa. **xviii.**
eoz in manu d̄i. et tamen nescit homo
utrum amore an odio dignus sit. sed oīa
in futurū seruant̄ incerta. eo quod unū
sa eque eueniant iusto et impio. bono
et malo. mundo et immundo. immo
laeta uictimas et sacrificia contempnen-
ti. Sicut bonus sic et peccator. ut pu-
rus. ita et ille qui uerum dixerat. Hoc
ē pessimum inter omnia que sub sole

fiunt. quia eade cunctis eueniunt. Vnde
 et corda filiorum hominum implentur ma-
 licia. et contemptu in uita sua. et posthec
 ad inferos adducuntur. Nemo est qui semp
 uiuat. et qui hui rei habeat fiduciam.
Melior e canis unius leone mortuo. Vne-
 tes enim sciunt se esse mortuos. mortui
 u nichil nouerunt amplius. nec habent
 ultra mercedem. quia obliuioni tradita est
 memoria eorum. Amor quoq; et odium et
 inuidia simul perierunt. nec habent partem
 in hoc seculo. et in ope quod sub sole gerit.
Vade g et comede in leticia panem tuum.
 et bibe cum gaudio unum tuum. quia
 deo placent opera tua. **O**mnino tempore
 sint uestimenta tua candida. et oleum de
 capite tuo non deficiat. **P**fructe uita cum
 uxore quam diligis. cunctis diebus uite in
 stabilitatis tue. qui dati sunt tibi sub
 sole omni tempore uanitatis tue. **H**ec
 est enim pars in uita et in labore tuo.
 quo laboras sub sole. **Q**uodcumq; potest
 manus tua facere instanter operare. quia
 nec opus nec ratio nec scientia nec sapi-
 entia erunt apud inferos. quo tu pperas.
Verti me alio. uidiq; sub sole. nec uelocium
 esse cursu. nec fortiu bellu. nec sapientiu
 pane. nec doctoz diuicias. nec artificum
 gram. sed tempus casumq; in omib. **N**escit
 homo finem suum. sed sicut pisces capiunt
 hamo. et sicut aues comprehendunt laqueo.
 sic capiunt homines tempore malo. cum
 eis ex templo supuenerit. hanc quoq; uidi
 sub sole sapientiam. et pbau maximam. **C**ui-
 tas parua et pauci in ea uiri. uenit contem-
 tam rex magnus et uallauit eam. et trux-
 itq; munitiones p giron. et pfecta e obli-
 dio. inuentusq; in ea uir paup et sapiens.
 liberauit urbem p sapientiam suam. et nullus
 deinceps recordat e hominis illi paupis.

& dicebam ego meliorem esse sapientiam forti-
 tudine. Quomodo g sapientia paupis con-
 tempta e. et uerba eius non sunt audita.
Verba sapientium audiunt in silentio. plus
 quam clamor principis inter stultos. **M**e-
 lior e sapientia. quam arma bellica. et
 qui in uno peccauerit multa bona pderit.
xx. **M**ulge morientes pdunt suau-
 tatem unguenti. **P**reciosior est sapientia
 et gloria parua ad tempus. stulticia. **C**or sa-
 pientis in dextera eius. et cor stulti in sin-
 istra illius. **S**ed et in uia stulti ambulans.
 cum ipse insipiens sit. omnes stultos effi-
 mat. **S**i spiritus potestatem habentis ascen-
 derit super te. locum tuum ne dimiseris.
 quia curatio cessare faciet peccata maxi-
 ma. **U**it malum quod uidi sub sole. qua-
 si per errorem egrediens a facie principis.
 positus stultus in dignitate sublimi. et diuites se-
 dere deorsum. **V**idi seruos in equis. et prin-
 cipes ambulantes. quasi seruos super tram.
xxi. **Q**ui fodit foueam incidet in
 eam. et qui dissipat sepem mordebit eum
 coluber. **Q**ui transfert lapides affligetur
 ab eis. et qui scindit ligna uulnerabitur
 ab eis. **S**i reuersum fuerit ferrum. et hoc non
 ut prius sed hebetatum fuerit. multo la-
 bore exacuatur. et post industriam sequitur
 sapientia. **xxii.** **S**i mordeat serpens in
 silentio. nichilominus habet qui occulte
 detrahit. **V**erba oris sapientis gloria. et labia
 insipientis precipitabit eum. **I**nicium uer-
 borum eius stulticia. et nouissimum oris illi
 error pessimus. **S**tultus uerba multipli-
 cat. **I**gnorat homo quid ante se fuerit.
 et quod post futurum e quis illi poterit indi-
 care. **L**abor stultorum affliget eos. qui nesci-
 unt in urbem pergere. **N**e e terra cuius rex e
 puer. et cuius principes mane comedunt.
xxiii. **B**eata terra cuius rex nobilis.

et cuius principes uescunt in tempore suo:
ad reficiendum et non ad luxuriam. In pigri-
cys humiliabitur contignatio: et in infir-
mitate manuum psallabunt domi. In risu
faciunt panem ac uinum: ut epulentur biben-
tes: et pecunie obediunt omnia. **xxiiii**
In cogitatione tua regi ne detrahas. et in
secreto cubiculi tui ne maledixeris diuiti:
quia aures celi portabunt uocem tuam.
et qui habet penas annuntiabit senten-
tiam. **xxv**. **M**itte panem tuum sup
transeuntes aquas: quia post multa
tempora inuenies illum. De partem septem
ne non et octo: quia ignoras quid futu-
rum sit mali sup terram. Si replete fuerint
nubes: ymbrem supra terram effundent. Si
cecidert lignum ad austrum aut ad aquilo-
nem: in quocumque loco ceciderit ibi erit.
Qui obseruat uentum non seminat: et qui
considerat nubes nunquam metet. Quomodo
ignoras que sit uia spiritus. et qua ratione
compingantur ossa in uentre pregnantis:
sic nescis opera dei qui fabricator est omnium.

Mane semina semen tuum. et uespere **xxvi**
ne cesset manus tua. quia nescis quid
magis oriatur hoc an illud: et si utrumque
simul melius erit. Dulce lumen et delecta-
bile est oculis uidere solem. Si annis mul-
tis uixerit homo et in omnibus his letatus
fuerit: meminisse debet tenebrosi tem-
poris. et dierum multorum: quia cum uenerint
uanitates arguentur preterite. Letare ergo
uiuens in adolescentia tua. et in bono sit
cor tuum in diebus iuuentutis tue: et ambula
in uis cordis tui et in intuitu oculorum
tuorum: et scito quod pro omnibus his addu-
cet te deus in iudicium. **xxvii**. **A**ufer
iram de corde tuo: et amoue maliciam
a carne tua. Adolescentia enim et uolup-
tas uana sunt. Memento creatoris tui

in diebus iuuentutis tue antequam ueniat
tempus afflictionis. et appropinquent
anni de quibus dicas non in placent.
ante quam tenebrescat sol. et luna. et stel-
le. et reuertantur nubes pro pluuia: quando
commouebuntur custodes domus. et nu-
tabunt uiri fortissimi. et ociose erunt
molentes in minuto numero. et tene-
brescent uidentes per foramina. et clau-
dent ostia in platea in humilitate
uocis molentis. et consurgent ad uo-
cem uolucris. et obsurdescent omnes
filie carminis: excelsa quoque timebunt.
et formidabunt in uia. **xxviii**. **F**lore-
bit amygdalum. impinguabitur locusta.
et dissipabitur capparis: quoniam ibi homo
in domum eternitatis sue. et circumbit
in platea plangentis. ante quam rupat
filius argenteus. et recurat uitta au-
rea et conterat ydria sup fontem. et con-
fringatur rota sup cystemam: et reuer-
tatur puluis in terram suam unde erat.
et spiritus redeat ad deum qui dedit illum.
Vanitas uanitatum dixit ecclesiastes.
et omnia uanitas. Cumque esset sapi-
entissimus ecclesiastes. docuit populum
et enarrauit que fecerat: et inuestigas
composuit parabolas multas. Quasi uer-
ba uitalia: et conscripsit sermones rectissimos
ac ueritatis plenos. Verba sapientium ut
stimuli. et quasi clauis in altum defixi: que
per magistrorum consilium data sunt a pasto-
re uno. His amplius fili mi ne requiras.
faciendi plures libros. nullus est finis: fre-
quensque meditatio. carnis afflictio est. **xxviii**
Finem loquendi omnes pariter audiamus:
Deum time et mandata eius observa
hoc est: omnis homo: et cuncta que fiunt
adducet deus in iudicium pro omni abscondito.
siue bonum siue malum sit: **Explicit**